

ФУКСМАН Олександр, аспірант кафедри банківської справи КНТЕУ

ЛІКВІДНІСТЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКУ

Висвітлено різні точки зору щодо поняття ліквідності банку та надано авторське тлумачення відповідної категорії. Визначено ключові відмінності між поняттями ліквідності та платоспроможності банку. Обґрунтовано роль банківської ліквідності у забезпеченні стабільності функціонування банку.

Ключові слова: банківська ліквідність, ліквідність активів, ліквідність балансу, платоспроможність банку, фінансова стабільність банку.

***Фуксман А. Ликвидность в обеспечении стабильности банка.** Освещены различные точки зрения относительно понятия ликвидности банка и сформулировано авторское определение соответствующей категории. Определены ключевые отличия между понятиями ликвидности и платежеспособности банка. Обоснована роль банковской ликвидности в обеспечении стабильности функционирования банка.*

Ключевые слова: банковская ликвидность, ликвидность активов, ликвидность баланса, платежеспособность банка, финансовая стабильность банка.

© Фуксман О., 2013

Постановка проблеми. Однією з рис, що відрізняють банки від підприємств реального сектору економіки, є висока частка залучених коштів порівняно з часткою власного капіталу у загальній структурі пасивів. Це пов'язано із специфікою роботи банків як своєрідних механізмів з перерозподілу коштів, що визначає їх високу вразливість до ризику незбалансованої ліквідності, а отже, й необхідність управління власною ліквідною позицією. Проте забезпечити ефективний процес менеджменту можна, лише чітко визначивши сутність самого суб'єкта управління, його значення для сталого розвитку цілої системи. Саме тому дослідження сутності банківської ліквідності та її ролі у забезпеченні стабільного функціонування банків є важливим та актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сутності ліквідності в банках присвячено праці багатьох вітчизняних науковців, серед яких: А. Мороз, Н. Хіміч, І. Лис, О. Молчанов, А. Нікітін, В. Волкова та ін. [1–6]. Питання банківської ліквідності висвітлено також у працях зарубіжних авторів: Х. Грюнінга, Дж. Сінкі, Р. Дутвейлера, П. Роуза тощо [7; 8]. Цікавими також є думки деяких російських науковців, зокрема, О. Лаврушина, Л. Кузнецової та Є. Жарковської [9–11].

Однак серед авторів немає однастайності щодо тлумачення досліджуваної категорії – воно дуже часто спрощується через недостатню увагу до одних аспектів та перебільшення значення інших. Саме тому існує нагальна потреба у розробці поняття банківської ліквідності, яке б висвітлювало відповідну категорію максимально повно. Крім цього, у науковій фаховій літературі існує певна колізія щодо розмежування понять "ліквідність банку" та "платоспроможність банку", що здебільшого призводить до їх ототожнення. Таким чином, не вирішеним залишається питання визначення ключових відмінностей зазначених категорій.

Метою статті є визначення поняття банківської ліквідності та її ролі у забезпеченні стабільного функціонування банку.

Результати дослідження. Термін "ліквідність" походить від латинського "liquidus", що означає "рідкий, плинний" та, виходячи з буквального змісту, часто розуміється як легкість реалізації, швидка конвертація матеріальних цінностей у грошові кошти [12]. Проте ліквідність не можна розглядати настільки однозначно, оскільки це складне поняття, яке має більш широкий та глибокий зміст. Аналіз нормативно-правової бази, думок вітчизняних та зарубіжних науковців свідчить про неоднозначне тлумачення банківської ліквідності (далі – БЛ), що вказує на багатогранність відповідного поняття.

Розглянемо ключові аспекти у визначенні БЛ, на яких наголошується у нормативно-правових документах. Так, в Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні зазначено, що ліквідність банку – це "здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх

грошових зобов'язань, яка визначається збалансованістю між строками і сумами погашення розміщених активів та строками і сумами виконання зобов'язань банку, а також строками та сумами інших джерел і напрямів використання коштів (надання кредитів, інші витрати)" [13]. Тобто у цьому визначенні акцентовано на двох суттєвих проблемних питаннях, що утворюють поле діяльності для менеджерів банку під час управління ліквідністю: вчасність погашення зобов'язань завдяки збалансованості активних та пасивних статей балансу; створення ресурсних можливостей для проведення активних операцій в рамках власних планів та програм.

Проте навіть на офіційному рівні друге завдання не завжди береться до уваги під час розгляду питань, пов'язаних з БЛ. Як приклад, наведемо цитату з Інструкції про обов'язкові нормативи банків Банку Росії. У цьому нормативному документі визначено, що ліквідність банку – це його здатність забезпечити "своєчасне та повне виконання своїх грошових та інших зобов'язань, що випливають з угод з використанням фінансових інструментів" [14]. Отже, у цьому тлумаченні поняття "банківська ліквідність" акцент робиться лише на спроможності банку виконувати вже наявні на певний момент вимоги власних клієнтів. У той же час, забезпечення ліквідності банку має дещо ширші горизонти. Так, банківська установа стикається з проблемою ліквідності не лише у випадку недостатності коштів для повернення депозиту, а й, наприклад, тоді, коли не може задовольнити кредитну заявку потенційного клієнта чи неспроможна виконати доручення клієнта на купівлю іноземної валюти тощо. Це, у свою чергу, призводить до недоотримання доходів та погіршення конкурентоспроможності банку через втрату клієнтів. Таким чином, визначення банківської ліквідності вочевидь обов'язково повинно містити тезу, сутність якої зводиться до недопущення ситуацій відмови клієнтам у проведенні активних операцій через брак грошових ресурсів. Цілковите підтвердження цієї думки можна знайти у нормативно-рекомендаційному документі Базельського комітету з банківського нагляду, присвяченого практиці управління ліквідністю. У вступній частині відповідного акта чітко визначено, що ліквідність банку – це його "спроможність фінансувати зростання власних активів та своєчасно задовольняти свої зобов'язання" [15]. Таким чином, Базельський комітет вказує на необхідність врахування менеджерами банку прогнозних значень динаміки обсягів активних операцій під час управління ліквідною позицією.

У науковій літературі досить часто розмежовують поняття ліквідності активів банку, ліквідності балансу та, власне, ліквідності банку. Так, під ліквідністю активів розуміють їх здатність швидко та з найменшими витратами конвертуватися у грошові кошти. Ліквідність балансу банку прийнято трактувати як збалансованість активних та

пасивних статей за строками, тоді як ліквідність банку багатьма економістами визначається як його спроможність вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями.

Такий розподіл є не зовсім коректним, адже він може припускати, що ці три поняття існують окремо одне від одного і не пов'язані між собою. Це не відповідає дійсності, адже ліквідність банку безпосередньо залежить як від ліквідності його активів, так і від ліквідності його балансу. Аналіз праць вітчизняних та зарубіжних авторів дає змогу зробити дещо іншу декомпозицію поняття "ліквідність банку":

- спроможність банку ефективно розподіляти строки погашення депозитів й інших зобов'язань та фінансувати зростання кредитно-інвестиційного портфеля [7, с. 191];

- одна з узагальнених якісних характеристик діяльності банку, що визначає його надійність та здатність забезпечувати своєчасне виконання своїх зобов'язань [3];

- здатність швидко та з мінімальними витратами перетворювати банківські активи в гроші для виконання зобов'язань, що виникають [10];

- здатність забезпечити постійну рівновагу між джерелами залучення коштів та зобов'язаннями за строками [2];

- здатність банку задовольняти усі вимоги вчасно та в повному обсязі у необхідній валюті [8, с. 2];

- спроможність банку своєчасно та без втрат виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та кредиторами [9, с. 140];

- можливість для банку використовувати власні активи як наявні грошові кошти або швидко перетворювати їх на такі [4, с. 49];

- здатність одержати готівку у будь-який час та з незначними витратами [16];

- здатність банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань, що визначається збалансованістю між термінами і сумами погашення активів та сумами виконання зобов'язань [1].

Таким чином, можна виділити два основних підходи до визначення поняття ліквідності банку. Так, Х. Грюнінг, Н. Хіміч, А. Мороз та деякі інші вчені акцентують увагу на забезпеченні виконання наявних зобов'язань банку головним чином завдяки збалансованості активів та пасивів за строками [1, 2, 7]. Це дає змогу визначити БЛ як потік, тобто спроможність банку задовольняти вимоги клієнтів відповідно до платіжного календаря. О. Молчанов, Л. Кузнєцова, Н. Кутузова тощо вирішальне значення надають наявності у банку достатнього обсягу високоліквідних активів [4, 10]. За такого підходу банківська ліквідність трактується як запас, тобто накопичення необхідного обсягу активів, які у разі потреби можуть бути конвертовані у грошові кошти швидко та з мінімальними витратами.

Крім цього, варто звернути увагу на інші особливості тлумачення поняття "ліквідність банку" у наукових працях. Так, дуже рідко у відповідному визначенні є посилання на валютну складову, в той час як для банків, що здійснюють свою діяльність на міжнародному фінансовому ринку, це може мати вирішальне значення. Конвертація однієї валюти в іншу на міжбанківському валютному ринку потребує додаткових витрат від казначейств банківських установ, що може стати наріжним каменем на шляху до своєчасного виконання зобов'язань у певній валюті. Саме тому швейцарський науковець Р. Дутвейлер у своїй книзі "Управління ліквідністю в банках: підхід зверху вниз" цілком слушно зазначає, що ліквідність банку – це здатність задовольняти усі вимоги клієнтів у необхідній валюті [8, с. 2].

Поряд з потребою володіти певним обсягом високоліквідних активів, ліквідний банк повинен бути спроможним акумулювати необхідну суму грошових ресурсів на міжбанківському грошовому ринку, а особливо – на ринку капіталів. Якщо банківська установа має добру репутацію, то нові заявки клієнтів на отримання кредиту вона може фінансувати за рахунок позичок великих міжнародних банків та банківських груп. Такі позички розраховані, як правило, на достатньо довгий період, що дає змогу виділяти у визначенні ліквідності банку короткостроковий та довгостроковий аспекти (рисунк).

Для більш повного розкриття сутності БЛ варто також зробити акцент на необхідності виконання банками певних нормативних вимог регулюючих органів. Зокрема, підтримання ліквідності у національній валюті напряму пов'язано з виконанням норм обов'язкового резервування, встановлених Національним банком України.

Визначення ліквідності банку у короткостроковому та довгостроковому аспектах

Примітка. Розроблено автором.

Так, відповідно до чинних нормативно-правових актів НБУ вітчизняні банки повинні дотримуватися норм обов'язкового резервування на щоденній та щомісячній основі [17].

Таким чином, ліквідність вітчизняного банку у національній валюті – це не тільки його спроможність вчасно та в повному обсязі забезпечувати виконання усіх платежів, а також здатність підтримувати незнижуваний залишок ресурсів на кореспондентському рахунку у НБУ.

Щодо ліквідності в іноземних валютах, то йдеться передусім про необхідність дотримання економічних нормативів миттєвої, поточної та короткострокової ліквідності, прийнятих НБУ [13; 18]. Крім цього, у багатьох банках розповсюджена практика встановлення внутрішніх лімітів на рахунки ностро у банках-кореспондентах, що необхідно враховувати у процесі управління ліквідністю в іноземних валютах.

Таким чином, у визначенні поняття "ліквідність банку" обов'язково повинно бути посилення на здатність банку виконувати зовнішні та внутрішні вимоги, що встановлюють певні обмеження використання наявних у банку грошових ресурсів.

У науковій літературі поняття "ліквідність банку" та "платоспроможність банку" тлумачаться неоднозначно.

Деякі автори, серед яких І. Лис, А. Нікітін, Ю. Татяніна, Е. Жарковська, вважають ці категорії спорідненими, зазначаючи, що ліквідність є необхідною та обов'язковою умовою платоспроможності. Остання передбачає здатність юридичної особи виконувати свої зобов'язання у повному обсязі, тоді як перша трактується з позицій легкості та швидкості перетворення активів банку у грошові ресурси [3; 5; 11, с. 74]. Однозначним є твердження про ліквідність як одну з основних умов платоспроможності. Проте тлумачення ліквідності банку лише з позицій якості активів дуже вузьке і повністю не розкриває його сутності. Якщо ж трактувати його ширше, а саме як здатність банківської установи вчасно та в повному обсязі виконувати всі необхідні зобов'язання, то за наведеного підходу не простежується жодної суттєвої відмінності між порівнюваними категоріями. Очевидно, що це не так, хоча б з тієї точки зору, що двом різним поняттям повинні відповідати різні економічні явища.

Як зазначають фахівці Центру наукових досліджень Національного банку України у роботі "Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду", різниця між ліквідністю та платоспроможністю повинна вбачатися у часовому горизонті аналізу: ліквідність є окремим випадком платоспроможності, а саме – можливістю своєчасного виконання зобов'язань [19]. За тимчасової відсутності ліквідності банк може не виплатити депозит сьогодні та сплачувати штраф за затримку. Після отримання коштів він може виплатити депозит та відновити ліквідність. У такому випадку

платоспроможність банку як мала, так і має місце, незважаючи на несвоєчасність виконання зобов'язання. Платоспроможний банк – це банк, що раніше чи пізніше здатний виконати свої зобов'язання, а ліквідний банк – це той, що виконує всі свої зобов'язання у строк. Виходячи з цього, автори дослідження вказують на можливість існування в банку двох ситуацій, а саме: платоспроможність – неліквідність; неплатоспроможність – ліквідність.

Перша ситуація, на думку науковців, не може бути довгостроковою, оскільки штрафи зростають з кожним днем невиконання зобов'язань. За певною межею неліквідність призводить і до неплатоспроможності, оскільки зобов'язання зростають значно вищими темпами, ніж активи. Тому, якщо банк зможе відновити ліквідність до цієї межі, то криза ліквідності була тимчасовою. В іншому випадку, з кризи ліквідності банк переходить у кризу платоспроможності.

Друга ситуація можлива тоді, коли банк підтримує ліквідність шляхом залучення нових ресурсів у зростаючому обсязі. Виконання зобов'язань, строк за якими уже настав, відбувається за рахунок нових залучених коштів, що є загальновідомим економічним ефектом так званої "піраміди". "Пірамідальна" система є ліквідною, однак, неплатоспроможною. За умови припинення нових залучень така система стає неліквідною. Неплатоспроможність ліквідної "піраміди" визначається досить просто: при припиненні нових залучень така банківська установа не зможе виконати свої зобов'язання [19].

Наведена точка зору лише поверхово описує відмінність між ліквідністю та платоспроможністю банку, не вдаючись до сутності різниці цих категорій. У цілому погоджуючись із твердженням про часовий аспект різниці відповідних понять, доцільно визнати, що між ними існує набагато глибша економічна відмінність, про що, зокрема, у своїй праці "Платежеспособность и ликвидность: уточнение понятий" зазначає Л. Кузнецова [10].

У найзагальнішому вигляді і ліквідність банку, і його платоспроможність вказують на якісну характеристику здатності банку платити. Таким чином, основним завданням на шляху пошуку різниці між зазначеними категоріями є визначення джерела такої здатності. З цієї точки зору, платоспроможність насамперед варто пов'язувати із наявністю у суб'єкта платежу активів такого обсягу та якості, які б за умови їх перетворення в грошові ресурси забезпечили виконання боргових зобов'язань. Однак більш глибокий аналіз спроможності економічного суб'єкта погашати свої борги свідчить, що вказана характеристика активів є необхідною, але не єдиною умовою платоспроможності.

Аргументуючи останню тезу, Л. Кузнецова стверджує, що будь-які активи, а особливо фінансові, що складають лівову частку активної частини банківського балансу, не лише мають властивість ліквідності,

а й характеризуються певним ступенем ризику. При цьому для банку найбільш небезпечними є непередбачувані ризики, які виникають миттєво та спричинені, як правило, умовами, незалежними від самого банку: нестабільність макроекономічного середовища, небажані зміни у нормативно-правовому забезпеченні, компрометуючі чутки тощо. Загальновідомим є факт, що такі екзогенні для банку ризики повинні компенсуватися за рахунок власного капіталу. Саме він покликаний забезпечувати стійкість банку у стресових ситуаціях, його невразливість відносно зовнішніх шоків, гарантувати здатність вистояти в умовах зовнішньої нестабільності та зберегти спроможність виконувати зобов'язання.

При цьому Л. Кузнецова відзначає, що відомі факти, коли банки, втративши значну частину власного капіталу, продовжують функціонувати та підтримувати ліквідність за рахунок залучення нових депозитів. Отже, платоспроможність, на думку науковця, характеризується співвідношенням активів (з урахуванням рівня ризику) до капіталу банку, тоді як ліквідність банку знаходиться в площині відповідності строків та обсягів активів і зобов'язань [10].

Таке трактування вдається найбільш доцільним та найповніше характеризує ключову відмінність між ліквідністю та платоспроможністю, а саме – джерело спроможності виконання усіх необхідних платежів. Цю тезу підтверджує наявність нормативів достатності регулятивного капіталу (Н2; колишня назва – норматив платоспроможності) і співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань (Н3-1), з одного боку, та нормативів миттєвої (Н4), поточної (Н5) та короткострокової ліквідності (Н6), з іншого.

Враховуючи зазначене, надамо власне визначення банківської ліквідності. Отже, *ліквідність банку* – це його здатність, не порушуючи внутрішніх та зовнішніх регулятивних вимог, виконувати усі зобов'язання в повному обсязі у необхідній валюті та у відповідний строк за рахунок структури балансу, а також спроможність фінансувати зростання кредитно-інвестиційного портфеля, в тому числі завдяки зовнішнім запозиченням.

Перш ніж з'ясувати роль ліквідності у забезпеченні стабільності функціонування банку, визначимо сутність стабільності або фінансової стійкості банківської установи. Правильність використання цих двох термінів як синонімічних підтверджує Банківська енциклопедія, де відзначено, що "у літературі поряд із терміном "стабільність" (stability), як синонім, використовують термін "стійкість" (soundness)" [20, с. 417].

За Банківською енциклопедією, фінансова стійкість банку – це стан банку, який характеризується збалансованістю фінансових потоків, достатністю коштів для підтримки своєї платоспроможності та ліквідності, а також рентабельною діяльністю, і означає постійну здатність банку відповідати за своїми зобов'язаннями та забезпечувати прибутковість

на рівні, достатньому для нормального функціонування у конкурентному середовищі [20, с. 453].

Загалом погоджуючись із таким визначенням, доцільно доповнити його узагальнюючою тезою, яку пропонує у своїй науковій статті "Управління ліквідністю як складова фінансової стійкості банку" В. Волкова [6], зазначаючи, що фінансова стійкість банку – це насамперед його здатність витримувати вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища та виконувати свої функції безперервно протягом значного проміжку часу.

Фінансова стабільність банку містить показники, які розкривають і синтезують результативність складових стійкості банківської установи, особливо обсяг і структуру власних засобів, рівень прибутковості, норму прибутку на власний капітал, дотримання показників ліквідності, мультиплікативну ефективність власного капіталу, обсяг створеної додаткової вартості. Таким чином, узагальнюючими характеристиками фінансової стійкості банку є капітальна стійкість, ліквідність, прибутковість і ризик комерційного банку [6].

Кожен банк для забезпечення своєї стабільності повинен бути впевненим, що у будь-який момент зможе задовольнити потреби своїх кредиторів і позичальників. Для цього йому потрібно підтримувати відповідність між активними та пасивними статтями балансу, між строками повернення кредитів та строками закінчення депозитів. Для залучення коштів на строкові чи поточні рахунки, а також задоволення нових кредитних заявок клієнтів банк повинен мати зразкову репутацію у свідомості своїх потенційних вкладників та кредиторів. Для цього банку потрібно бути ліквідним. Адже для банку як установи, що працює переважно з чужими грошима, репутацію заробити дуже складно, а втратити можна, не повернувши один єдиний вклад. Наявність такого своєрідного замкнутого кола тільки підкреслює значущість ліквідності та здатності менеджменту налагодити ефективне управління нею для забезпечення стабільного функціонування та подальшого розвитку банку.

Висновки. Таким чином, ліквідність банку – це одна з ключових запорук його фінансової стабільності, якісна характеристика банківської установи, яка щонайменше включає:

- спроможність у визначений строк, у повному обсязі та у необхідній валюті виконувати усі наявні чи потенційні вимоги клієнтів;
- здатність функціонувати без порушення внутрішніх та зовнішніх нормативних вимог;
- наявність бездоганної репутації, яка дозволяє банку отримувати довгострокові ресурси з метою фінансування зростання активів та залучати необхідний обсяг коштів на поточні та депозитні рахунки.

Саме таке розуміння банківської ліквідності дозволить менеджерам банків максимально ефективно здійснювати управління ліквідною позицією банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Банківські операції* : підручник / за ред. А. М. Мороза. — К. : КНЕУ, 2000. — 383 с.
2. *Хіміч Н. О.* Управління ліквідністю комерційних банків України в умовах нестабільності фінансових ринків / Н. О. Хіміч // *Регіональна економіка*. — 2008. — № 3. — С. 76—83.
3. *Лис І.* Удосконалення управління ліквідністю банку в умовах світової фінансової кризи / І. Лис // *Банківська справа*. — 2009. — № 4. — С. 19—25.
4. *Молчанов О. В.* Теоретичні підходи до управління ліквідністю сучасних банків / О. В. Молчанов // *Формування ринкових відносин в Україні*. — 2006. — № 10. — С. 48—51.
5. *Нікітін А. В.* Ліквідність та платоспроможність як чинники конкурентоспроможності банку / А. В. Нікітін, Ю. В. Татяніна // *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. — 2010. — № 1. — С. 46—52.
6. *Волкова В. В.* Управління ліквідністю як складова фінансової стійкості банку / В. В. Волкова, Н. І. Волкова, О. М. Чорна // *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. — 2011. — № 1. — С. 54—60.
7. *Gruning H.* Analyzing Banking Risk A Framework for Assessing Corporate Governance and Risk Management/ Hennie van Greuning, Sonja Brajovic Bratanovic. — The International Bank for Reconstruction and Development/THE WORLD BANK, 2009. — 442 p.
8. *Duttweiler R.* Managing liquidity in banks. A top down approach. A John Wiley & Sons Ltd, 2009. — 286 p.
9. *Банковское дело* / под ред. О. И. Лаврушина. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Финансы и статистика, 2005. — 672 с.
10. *Кузнецова Л.* Платежеспособность и ликвидность: уточнение понятий / Л. Кузнецова, Н. Кутузова // *Деньги и кредит*. — 2007. — № 8. — С. 26—29.
11. *Жарковская Е. П.* Банковское дело : учеб.-метод. пособие / Е. П. Жарковская. — М. : Изд-во МФЮА, 2001. — С. 102.
12. *Вишинская Г. Н.* Ликвидность и платежеспособность банка / Г. Н. Вишинская, Д. М. Ахметова // *Аудит и финансовый анализ*. — 2004. — № 4. — С. 139—169.
13. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : затв. Постановою Нац. банку України № 368 від 28.08.2001.
14. Инструкция "Об обязательных нормативах банков" : утв. Цнтр. банком РФ № 110 И от 16.01.2004.
15. Надійна практика управління ліквідністю в банківських організаціях : Нормативно-рекомендаційний документ Базельського комітету з банківського нагляду № 69, 2000.
16. *Гронер К.* Управління казначейством : матеріали семінару / К. Гронер. — К. : Нац. центр підготовки банк. працівників України, 2000. — 140 с.
17. Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України та філій іноземних банків в Україні : затв. Постановою Правління НБУ № 91 від 16.03.2006.

18. Положення про порядок встановлення Національним банком України лімітів відкритої валютної позиції в безготівковій та готівковій формах та контроль за їх дотриманням уповноваженими банками : затв. Постановою Правління НБУ № 290 від 12.08.2005.
19. *Ліквідність банку: окремі аспекти управління та світовий досвід регулювання і нагляду* / В. С. Стельмах, В. І. Міщенко, В. В. Крилова : наук.-аналіт. матеріали. — Вип. 11. — К. : Нац. банк України; Центр наук. досліджень, 2008. — 220 с.
20. *Банківська енциклопедія* / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. — К. : Центр наукових досліджень Нац. банку України; Знання, 2011. — 504 с.

Стаття надійшла до редакції 01.07.2013.

Fuksman O. Role of liquidity in providing bank stability.

Background. *Despite the variety of definitions of banking liquidity, the latter is often simplified because of insufficient attention to some aspects and exaggeration the importance of other. That is why there is an urgent necessity to develop the concept of banking liquidity, which would describe the category as full as possible.*

The purpose of the article is to create the definition of banking liquidity and justify its role in providing the stable functioning of a bank.

Results. *The analysis of different perspectives on the concept of banking liquidity and determining the differences between banking liquidity and banking solvency make it possible to formulate the following definition of banking liquidity. Banking liquidity is its ability to completely fulfill all obligations in the required currency and at the appropriate time without breaking the internal and external regulatory requirements due to the balance sheet structure and ability to finance growth in the credit portfolio, in particular with the help of external borrowing.*

Conclusion. *As can be seen from the definition, the banking liquidity is directly linked to its reputation, and therefore – plays a key role in ensuring the stability of its functioning.*

Keywords: banking liquidity, liquidity of assets, liquidity of balance, financial solvency of a bank, financial stability of a bank.

REFERENCES

1. *Bankivs'ki operacii'* : pidruchnyk / za red. A. M. Moroza. — K. : KNEU, 2000. — 383 s.
2. *Himich N. O. Upravlinnja likvidnistju komercijnyh bankiv Ukrainy v umovah nestabil'nosti finansovyh rynkiv* / N. O. Himich // *Regional'na ekonomika*. — 2008. — № 3. — S. 76—83.
3. *Lys I. Udoskonalennja upravlinnja likvidnistju banku v umovah svitovoi' finansovoi' kryzy* / I. Lys // *Bankivs'ka sprava*. — 2009. — № 4. — S. 19—25.
4. *Molchanov O. V. Teoretychni pidhody do upravlinnja likvidnistju suchasnyh bankiv* / O. V. Molchanov // *Formuvannja rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. — 2006. — № 10. — S. 48—51.
5. *Nikitin A. V. Likvidnist' ta platospromozhnist' jak chynnyky konkurentospromozhnosti banku* / A. V. Nikitin, Ju. V. Tat'janina // *Finansovo-kredytna dijtal'nist': problemy teorii' ta praktyky*. — 2010. — № 1. — S. 46—52.

6. *Volkova V. V.* Upravlinnja likvidnistju jak skladova finansovoi' stijkosti banku / V. V. Volkova, N. I. Volkova, O. M. Chorna // Finansovo-kredytna dijial'nist': problemy teorii' ta praktyky. — 2011. — № 1. — S. 54—60.
7. *Gruning H.* Analyzing Banking Risk A Framework for Assessing Corporate Governance and Risk Management/ Hennie van Greuning, Sonja Brajovic Bratanovic. — The International Bank for Reconstruction and Development/THE WORLD BANK, 2009. — 442 p.
8. *Duttweiler R.* Managing liquidity in banks. A top down approach. A John Wiley & Sons Ltd, 2009. — 286 p.
9. *Bankovskoe delo* / pod red. O. I. Lavrushina. — 2-e izd., pererab. i dop. — M. : Finansy i statistika, 2005. — 672 s.
10. *Kuznecova L.* Platezhеспosobnost' i likvidnost': utochnenie ponjatij / L. Kuznecova, N. Kutuzova // Den'gi i kredit. — 2007. — № 8. — S. 26—29.
11. *Zharkovskaja E. P.* Bankovskoe delo : ucheb.-metod. posobie / E. P. Zharkovskaja. — M. : Izd-vo MFJuA, 2001. — S. 102.
12. *Vishinskaja G. N.* Likvidnost' i platezhеспosobnost' banka / G. N. Vishinskaja, D. M. Ahmetova // Audit i finansovyj analiz. — 2004. — № 4. — S. 139—169.
13. Instrukcija pro porjadok reguljuvannja dijial'nosti bankiv v Ukrai'ni : zatv. Postanovoju Nac. banku Ukrai'ny № 368 vid 28.08.2001.
14. Instrukcija "Ob objazatel'nyh normativah bankov" : utv. Cntr. bankom RF № 110 I ot 16.01.2004.
15. *Nadijna* praktyka upravlinnja likvidnistju v bankivs'kyh organizacijah : Normatyvno-rekomendacijnyj dokument Bazel's'kogo komitetu z bankivs'kogo nagljadu № 69, 2000.
16. *Groner K.* Upravlinnja kaznachejstvom : materialy seminaru / K. Groner. — K. : Nac. centr pidgotovky bank. pracivnykiv Ukrai'ny, 2000. — 140 s.
17. Polozhennja pro porjadok formuvannja obov'jazkovykh rezerviv dlja bankiv Ukrai'ny ta filij inozemnyh bankiv v Ukrai'ni : zatv. Postanovoju Pravlinnja NBU № 91 vid 16.03.2006.
18. Polozhennja pro porjadok vstanovlennja Nacional'nym bankom Ukrai'ny limitiv vidkrytoi' valjutnoi' pozycji' v bezgotivkovij ta gotivkovij formah ta kontrol' za i'h dotrymannjam upovnovazhenymy bankamy : zatv. Postanovoju Pravlinnja NBU № 290 vid 12.08.2005.
19. *Likvidnist' banku*: okremi aspekty upravlinnja ta svitovyj dosvid reguljuvannja i nagljadu / V. S. Stel'mah, V. I. Mishhenko, V. V. Krylova : nauk.-analit. materialy. — Vyp. 11. — K. : Nac. bank Ukrai'ny; Centr nauk. doslidzhen', 2008. — 220 s.
20. *Bankivs'ka* encyklopedija / S. G. Arbutov, Ju. V. Kolobov, V. I. Mishhenko, S. V. Naumenkova. — K. : Centr naukovykh doslidzhen' Nac. banku Ukrai'ny; Znannja, 2011. — 504 s.